

הביקורת עמדה על העיקרון, שאת הוצאות היחידה צריך לכסות מההכנסות המתקבלות מהמזמינים את התיקונים. אם המדפיס אינו יכול לעמוד בהתחרות עם השוק הפרטי, מהראוי לשקול, אם יש מקום להמשך במתן שירותים אלו.

2. חשבונות בעד תיקוני מכונות, שבוצעו בירושלים ובחיפה, מועברים לתל אביב לרישומם ולגבייתם. המרכז בתל אביב אינו בודק, אם אמנם הוצאו חשבונות על כל התיקונים שבוצעו.

הלשכה לשיקום נכי רדיפות הנאצים

רוב קרבנות הנאצים או שאיריהם זכאים לקבל במישרין מגרמניה פיצויים בעד הנזקים, שנגרמו להם מחמת רדיפות. קבוצה מסוימת של נרדפים אינה זכאית לפי חוק הפיצויים הגרמני לפיצויים בעבור נזקי גוף. המדובר באזרחי ישראל, שעלו לארץ לפני 1953 שלגביהם הם נקבע בחוק נכי רדיפות הנאצים, תשי"ז—1957, שהמדינה תשלם להם תגמולים בעד נזק בכריאות, שנגרם בעטין של רדיפות הנאצים. הטיפול בבקשות של נכים אלה הוטל על הלשכה לשיקום נכי רדיפות הנאצים שבמשרד האוצר, ומנהלה משמש רשות מוסמכת לצורך ביצוע החוק.

1. בדו"ח השנתי מס' 11 (עמ' 97) הצביע מבקר המדינה על הקצב האיטי בטיפול בבקשות וגם על כך, שהתקציב לתשלום התגמולים אינו תואם את הצרכים הממשיים. בעקבות הצעותיה של ועדת הכספים לדו"ח השנתי מס' 11 הביעה הכנסת את דעתה, שיש לעשות כל הצעדים הדרושים — על המסקנות התקציביות הנובעות מכך — להחשת קצב הטיפול.

ביקורת מעקב, שנערכה בדצמבר 1962, העלתה, שקצב הטיפול הוגבר במידה ניכרת: בעוד שמקודם הייתה מכסת הטיפול כ-190 תיק לחודש, עלתה המכסה בתקופה ינואר 1961 עד דצמבר 1962 ל-230 תיק במוצע לחודש, כשהמכסה החודשית בנובמבר ודצמבר 1962 הייתה כ-400 תיקים. מתוך 29,500 בקשות שהוגשו נסתיים הטיפול ב-10,650, מזה 7,424 בקשות שאושרו. כן הוגדלו סכומי ההקצבות לתשלומי התגמולים והותאמו לקצב המוגבר בטיפול בבקשות.

2. לפי החוק רשאי מנהל הלשכה, שמונה רשות מוסמכת לצורך החוק, לדחות את הטיפול בבקשה לקבלת תגמולים, עד אשר ימציא המבקש החלטה משלטונות מערב גרמניה בדבר תביעתו לפיצויים עקב שלילת הירותו. לפיכך טיפלה עד כה הלשכה רק באותן בקשות, שנוסח ההחלטות צורף אליהן.

מספר המבקשים, שהמציאו ללשכה עד סוף דצמבר 1962 את נוסח ההחלטה, היה 16,600, ושלבי טיפול הלשכה בבקשותיהם היו אז כדלהלן:

מספר הבקשות	שלבי הטיפול
10,650	סוים
2,700	נשלחו שאלונים ועדיין לא הוחזרו
1,800	הוחזרו השאלונים והבקשות הן בשלבי חקירה
1,300	נגנזו התיקים, מאחר שהתובעים לא המציאו את הוכחות הדרושות, או הופסק הטיפול, כיוון שהתובעים היו זכאים לקבלת פיצויים מגרמניה
150	הופסק הטיפול, מאחר שהתובעים נפטרו, לפני שהוחלט על בקשתם

רוב ההחלטות מגרמניה הגיעו עד סוף דצמבר 1960. בתקופה מ-1.1.1961 עד 31.12.1962 הואט באופן ניכר קצב זרימת ההחלטות מגרמניה, ובתקופה זו נתקבלו כ-3,400 החלטות בלבד, דהיינו במוצע כ-140 החלטות בחודש. מכאן שיכולת הלשכה לטפל בבקשות — כ-400 תיקים לחודש לפי מכסת הטיפול של חודשי נובמבר ודצמבר 1962 — עולה כעת פי שלושה על מספר ההחלטות המגיעות מגרמניה.

נוכח מצב דברים זה המליצה הביקורת, שהלשכה תטפל גם באותן בקשות, שמגישיהן עדיין לא קיבלו את ההחלטות מגרמניה, כדי שתנוצל מלוא היכולת של מנגנון הלשכה וכדי שקצב הטיפול הנוכחי לא יואט. מנהל הלשכה אמנם קיבל את המלצת הביקורת בדבר הטיפול בבקשות, עוד לפני שמתקבלות ההחלטות מגרמניה, אולם קבע, שהאישור הסופי לתשלום התגמולים יינתן בכל מקרה, רק לאחר שתומצא ההחלטה ללשכה.

3. לא הייתה הקפדה על כך, שכל מסמך או פנייה שהגיע ללשכה יקבל תוך זמן סביר טיפול נאות. בעת הביקורת היו למעלה מ-300 מסמכים — החלטות על פיצויים מגרמניה, אישורים ממוסדות רפואיים, מכתבים מתובעים — שנתקבלו בלשכה במשך חמשת החודשים האחרונים ואפילו עוד לפני כן, ועל אף הזמן הממושך, שחלף מיום קבלתם, לא תיקו ולא באו לכלל טיפול. לכמה תובעים, שהגישו בקשות לקבלת תגמולים, לא נפתחו תיקים, ובקשותיהם לא זכו לטיפול גם לאחר פניות חוזרות ונשנות.

4. מנובמבר 1961 נוהגת הלשכה, לפני התחלת הטיפול הענייני, להמציא לתובע טופס הצהרה (שאלון) בן שבעה עמודים, הכולל מספר רב של שאלות על עניינים, שלדעת מנהל הלשכה דרושים לו להקלת העבודה הכרוכה בבדיקת זכאותו של התובע. התובע נדרש לפרט את כל המידות, שחלה בהן במשך ימי חייו, ואת הטיפול הרפואי, שניתן לו אחרי גמר מלחמת העולם השנייה. כן נדרש התובע לכלול בשאלון את כל הנתונים הרפואיים ולצרף אליו את המסמכים ממוסדות גרמניים הקשורים בקביעת הפיצויים עקב שלילת חונאי, בכלל זה: תיקים מעדויות שהוגשו למוסדות. במכתב הלוואי למילוי השאלון לא נקבע מועד להחזרתו.

באוקטובר 1962 הודיע מנהל הלשכה ל-100 תובעים בקירוב, שקיבלו את השאלונים למילוי בחודשים פברואר ומארס 1962 ולא החזירו אותם, על דחיית בקשותיהם בנימוק, שהבקשה נדחת בגלל אי-החזרת השאלון ושלפי החומר הנמצא בתיק אין די הוכחות, שלגבי התובע נתמלאו התנאים המזכים אותו לקבלת תגמולים. לדעת הביקורת, לפני מתן החלטה כזאת מן הצורך היה לפנות פעם נוספת לתובע בדבר החזרת השאלון הממולא תוך ציון המועד, בו יש לענות ולוא רק מתוך זהירות, שמא השאלון שנשלח לא הגיע לכתובת הנכונה, ועל כן לא הוחזר. מנהל הלשכה הודיע, שבדעתו לשלוח תזכורות, כל פעם שלא הוחזר שאלון או שלא ניתנו תשובות על פניות להמצאת ראיות תוך המועד שנקבע.